

Lieveheersbeestjes en masse de winter in

Momenteel voltrekt zich een massale verhuizing van lieveheersbeestjes van buiten naar binnen. In de herfstzon gaan ze de lucht in, op zoek naar een plek om te overwinteren. Ze landen vaak op licht gekleurde of door de zon beschenen oppervlakken, vaak huizen en hoge gebouwen, maar ook bomen zoals berk. Daar trekken de lieveheersbeestjes zich terug in kieren, hoeken en gaten of verschuilen zich tussen kieren van stammen of achter de schors. Als je grote aantallen lieveheersbeestjes tegelijk tegenkomt, zijn dat waarschijnlijk exemplaren van het Veelkleurig Aziatisch lieveheersbeestje. Deze in Nederland exotische soort heeft de gewoonte om in groepen te overwinteren, vaak in woningen en andere gebouwen.

Waar komen de lieveheersbeestjes vandaan?

Op zonnige dagen in het najaar (vooral in oktober) gaan volwassen lieveheersbeestjes massaal op de vleugels, op zoek naar plaatsen om te overwinteren. Daarbij landen ze op door de zon beschenen oppervlakken waarbij ze een voorkeur hebben voor lichtgekleurde, hoge gebouwen, in buitengebieden, maar ook in de stad. Eenmaal geland gaan ze driftig op zoek naar een beschutte plek om te overwinteren. Via naden, kieren en spleten bij ramen, ventilatieopeningen en dergelijke, maar ook door openstaande ramen of deuren, komen ze in huis. Soms vind je er enkele of een tiental, maar groepen van meerdere honderden tot zelfs duizenden komen ook voor.

Overwintercluster veelkleurig Aziatisch lieveheersbeestje (foto: Antoon Loomans)

Wat doen ze 's winters in huis?

In huis zoeken de lieveheersbeestjes een beschutte plek om te overwinteren. In Azië, waar het Veelkleurig Aziatisch lieveheersbeestjes (*Harmonia axyridis*) oorspronkelijk vandaan komt, overwinteren ze in kalkrotsen hoog in de bergen. Maar die hebben we hier niet. In onze huizen en gebouwen vinden ze een aardig alternatief. Eten doen ze niet in de winter: ze zullen dus niet aan steen, hout of planten in of rond het huis gaan vreten. Het grootste deel van de tijd (van november tot en met januari) zitten de lieveheersbeestjes stil en teruggetrokken. Dit doen ze in een hoekje van de kamer of het plafond; tussen scharnieren, plooien van gordijnen

of luxaflex; in kieren en naden bij het raam of deur; achter schilderijen: eigenlijk overal waar het nauw is. Bijna altijd zijn de clusters overwinterende lieveheersbeestjes te vinden aan de binnenzijde van de buitenmuur, niet diep in de kamer. Ook aan de buitenzijde van de woning kunnen deze clusters op beschutte plekken voorkomen: bijvoorbeeld achter raamluiken of in parasols, rolluiken en spouw. Aan het eind van de winter (februari en maart) worden de lieveheersbeestjes weer actief, en gaan rondlopen of vliegen. Vooral als ze in een relatief warme ruimte zitten.

Zijn ze schadelijk?

Lieveheersbeestjes zijn nuttige dieren: ze vormen belangrijke natuurlijke vijanden van verschillende soorten plaaginsecten. Midden jaren '90 is het Veelkleurig Aziatisch lieveheersbeestje in Nederland ingevoerd als biologische bestrijder van bladluizen. Uit recent onderzoek van Wageningen University is echter gebleken dat dit voor Nederland exotische lieveheersbeestje onze [inheemse lieveheersbeestjes verdringt](#). Daarnaast kunnen de overwinterende exemplaren binnenshuis voor overlast zorgen. Waar groepen lieveheersbeestjes samenklonteren, vervuult het behang of meubilair door hun uitwerpselen. Als ze worden verstoord, scheiden de lieveheersbeestjes een geeloranje vloeistof af ("reflexbloeden"), wat ook vlekken kan achterlaten. Sommige mensen kunnen allergisch op hun aanwezigheid gaan reageren. Wageningen University en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit onderzoeken nu de invasiebiologie van het Veelkleurig Aziatisch lieveheersbeestje.

Wat kun je er tegen doen?

Voorkomen dat de lieveheersbeestjes je huis binnen komen is een belangrijk begin: maak alle kieren goed dicht, het liefst vóórdat ze binnenkomen (nu dus). Als ze toch binnen zijn kan je verschillende dingen doen, maar vooral: geen paniek, maar gezond verstand gebruiken. Je kunt lieveheersbeestjes gewoon in je huis laten overwinteren: in het voorjaar gaan ze vanzelf weer naar buiten. Als je ze hinderlijk vindt of allergisch bent, kun je ze vangen en weer buitenzetten. Zijn het er teveel om te vangen, zuig ze dan bijvoorbeeld op met een stofzuiger op een lage stand en keer de zak buiten om. Ook kun je de over de mond en binnenkant van de stofzuigerbuis een nylonkous bevestigen en deze vastzetten met een elastiekje. Op deze manier kan de lucht er nog doorheen, maar de lieveheersbeestjes niet. Na het opzuigen haal je de kous er weer vanaf en maak je hem dicht waarna je de lieveheersbeestjes op een diervriendelijke manier buiten kan zetten. Gebruik liever geen chemische bestrijdingsmiddelen: vaak zijn deze niet geschikt en gif in huis is niet aan te raden.

Hoe herken je een Veelkleurig Aziatisch lieveheersbeestje?

Het Veelkleurig Aziatisch lieveheersbeestje is erg variabel in kleur en stippenpatroon, maar onderscheidt zich vooral van de Europese lieveheersbeestjes doordat ze groter zijn (0,5 tot 0,8 millimeter) en een deukje in hun dekschild hebben; [kleur en stippen zijn geen onderscheidende kenmerken](#).

Voor verder onderzoek blijven we erg geïnteresseerd in waarnemingen van het Veelkleurig Aziatisch lieveheersbeestje. Melden kan via [waarneming.nl](#).

Tekst: Antoon Loomans, [KNNV Afdeling Wageningen](#) en Sara Mulder, [De Natuurkalender](#)

<http://www.natuurbericht.nl/?id=9554&Eid=9373>